

در آمدی بر

روش‌های تفسیری

www.ketab.ir

سعید ربیعی

موسی ابراهیمی

سرشناسه : ربیعی، سعید، ۱۳۷۲ -
عنوان و نام پدیدآور : درآمدی بر روش‌های تفسیری / سعید ربیعی، موسی ابراهیمی،
مشخصات نشر : قم: نسیم کوثر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ۲۴۰ ص وزیری.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۰-۲۹۸-۴
وضعیت فهرست : فیبا
نویسی
موضوع : تفسیر -- فن
موضوع : koran--Criticism, Interpretation, etc-- Technique
شناسه افزوده : ابراهیمی، موسی، ۱۳۷۱ -
برده بندی : BP ۹۱/۵/۲۵۴ ۱۳۹۶
کلنگره
برده ای دیوید : ۲۹۷/۱۷۱
شماره کتابخانه ملی : ۴۸۵۹۶۹۵

انتشارات نسیم کوثر

قم - خیابان دورشهر (شهید فاطمی) - کوچه ۳ - فاسی ۱۴ - پلاک ۴۸
تلفن: ۸-۳۷۸۳۰۵۶۷ - دورنگار: ۸۳۰۵۶۸ - آدرس: ۰۷-۰۲۵۱۴۰۹۰۲

شناسنامه:

عنوان: درآمدی بر روش‌های تفسیری

مؤلف: سعید ربیعی، موسی ابراهیمی.

ناشر: نسیم کوثر

چاپخانه: سیند اندیشه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۶

قیمت: ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۱۱	یادداشت
فصل اول	
کلیات	
۱۵	مقدمه
۱۷	تعریف تفسیر
۱۷	• معنای لغوی
۱۸	• معنای اصطلاحی
۲۲	قواعد تفسیر
۲۵	پیشینه تفسیر
۲۵	انواع تقسیم‌بندی روش‌های تفسیری

فصل دوم

تفسیر قرآن به قرآن

۲۳	درآمد
۳۵	تعریف

- ۳۹..... بررسی
- ۳۹..... • پشتوانه‌ها
- ۴۳..... • کاربرد عقل در تفسیر قرآن به قرآن
- ۴۴..... • نقش سنت در تفسیر قرآن با قرآن
- ۴۶..... • جایگاه روایات در تفسیر قرآن به قرآن
- ۴۹..... میزان بهره‌گیری از قرآن در معنی‌شناسی واژگان قرآنی
- ۵۰..... • رابطه تفسیر ترتیبی و موضوعی
- ۵۴..... • ضابطه مناسب ایت قرآن
- ۵۵..... • محدودیت‌های سبک تفسیر قرآن به قرآن
- ۵۷..... دلایل موافقان و مخالفان
- ۵۷..... • دلایل موافقان
- ۶۲..... • دلایل مخالفان
- ۶۷..... آسیب‌شناسی

فصل سوم

تفسیر روایی

- ۸۱..... درآمد
- ۸۳..... تعریف
- ۸۳..... بررسی
- ۸۳..... • اجتهاد در تفاسیر روایی
- ۸۴..... • انواع روایات تفسیری به لحاظ محتوا
- ۸۷..... • کاربرد روایات تفسیری

درآمدی بر روش‌های تفسیری / ۷

- مکاتب مختلف در تفسیر روانی ۸۷
- دلائل موافقان و مخالفان ۹۳
- دلائل موافقان ۹۳
- دلائل مخالفان ۱۰۱
- آسیب شناسی ۱۰۶

فصل چهارم

تفسیر ادبی

- درآمد ۱۱۱
- تعریف ۱۱۲
- بررسی ۱۱۴
- انواع تفسیر ادبی ۱۱۴
- امین خولی و تفسیر ادبی ۱۲۳
- دلائل موافقان و مخالفان ۱۲۹
- دلائل موافقان ۱۲۹
- دلائل مخالفان ۱۳۲
- آسیب شناسی ۱۳۳

فصل پنجم

تفسیر عقلی

- درآمد ۱۳۷
- تعریف ۱۴۰

- دیدگاه‌ها..... ۱۴۰
- ۱- استفاده ابزاری از قرائن و برهان‌های عقلی..... ۱۴۱
- ۲- تفسیر آیات بر اساس اجتهاد و عقل..... ۱۴۳
- ۳- تفسیر عقلی نوعی از تفسیر به رأی است..... ۱۴۵
- ۱۴۹
- منظور از عقل..... ۱۴۹
 - منظور از نقل در تفسیر..... ۱۵۰
 - عقل نظری و نقل عملی..... ۱۵۰
 - جایگاه عقل در قرآن..... ۱۵۰
 - رابطه عقل و قرآن..... ۱۵۴
 - معیارها و شرایط تفسیر معتبر..... ۱۵۶
- دلایل موافقان و مخالفان..... ۱۵۷
- دلایل موافقان..... ۱۵۷
 - دلایل مخالفان..... ۱۶۰
- آسیب شناسی..... ۱۶۴
- جمود در فهم و تفسیر نصوص..... ۱۶۴
 - عدم توجه به اهداف دین و مقاصد شریعت..... ۱۶۴
 - عدم توجه به موضوع شناسی تخصصی و استفاده از دانش‌های نو..... ۱۶۵
 - تفسیر عقلی، نوعی تفسیر به رأی..... ۱۶۵
 - خلط میان روش‌های مختلف و عدم تفکیک میان گونه..... ۱۶۷

فصل ششم

تفسیر باطنی

- ۱۷۱.....درآمد.....
- ۱۷۷.....تعریف.....
- ۱۷۹.....بررسی.....
- ۱۷۹.....• آغاز گسترش تفسیر بطون.....
- ۱۸۲.....• پیش‌فرض‌های باور به «بطون قرآن».....
- ۱۸۲.....• جامعیت قرآن.....
- ۱۸۳.....• ماندگاری معارف قرآن.....
- ۱۸۴.....• حکمت گویش بطون قرآن.....
- ۱۸۵.....• شاخص مرزبندی میان ظاهر و باطن قرآن.....
- ۱۹۰.....• مبانی تفسیر عرفانی.....
- ۱۹۳.....• تعدّد یا وحدت مراد، در کلام الهی.....
- ۱۹۵.....• شرایط راه یابی به فهم بطون قرآن.....
- ۱۹۹.....دلایل موافقان و مخالفان.....
- ۱۹۹.....• دلایل موافقان.....
- ۲۰۷.....• دلایل مخالفان.....
- ۲۱۱.....آسیب‌شناسی.....
- ۲۱۱.....• جداسازی استفادات اخلاقی و تداعی معانی از تفسیر.....
- ۲۱۴.....• تاویل‌های بی‌ضابطه.....

۲۱۵..... • چالش‌های معنی‌گرایی

۲۱۷..... منابع و مآخذ

www.ketab.ir

یادداشت

نقش قرآن چون که در عالم نشست	نقش‌های پاپ و کاهن را شکست
فاش گویم آنچه در دل مضمّن است	این، کتابی نیست چیز دیگر است
چون که در جان رفت، جان دیگر شود	جان چو دیگر شد، جهان دیگر شود

با عنایت به اینکه هر فعالیتی بر مبنای نیازی انجام می‌گیرد، نیاز و احتیاجی که باعث نگارش این کتاب در مورد روش‌های تفسیری (با توجه به کتب بسیاری که در این مبحث نوشته شده است)، ارائه محتوایی به روز، خلاصه و مفید در مورد هر یک از روش‌های تفسیری، بررسی مسأله مهم‌تر و اساسی‌تر هر روش، برگرفته از ایده‌ها و نظریات مختلف با استفاده از مقالات، تجربی که در این زمینه تالیف شده و دانش نگارندگان می‌باشد. همچنین ارائه تقسیم‌بندی‌های بی‌شائبه در مورد روش‌های تفسیر که از کتاب‌های مختلف اخذ شده است و انتخاب صحیح‌ترین تقسیم‌بندی، از ویژگی‌های این کتاب می‌باشد. روش ارائه مطالب در این کتاب بر این صورت است که روش‌های تفسیری مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در مورد هر یک از روش‌های تفسیری ابتدا درآمدی آورده شده است که حاوی کلیاتی درباره آشنایی با آن روش می‌باشد که دانش پژوه ابتدا اجمالاً با مقدمه‌ای ذهن خود را آماده می‌کند، سپس با تعریفی که از روش تفسیری شده است آشنا می‌شود (در برخی موارد نیز تحلیل و بررسی‌هایی در مورد تعریف ارائه شده انجام گرفته است). در بخش سوم (بررسی) مباحث و کاوش‌هایی در مورد پیکره اصلی روش‌های تفسیر مثل ویژگی‌ها، کاربرد، انواع و مواردی از این قبیل بررسی و تحلیل و گزارش شده است. در بخش چهارم دلایل کسانی که موافق یا مخالف استفاده از هر روش تفسیر برای قرآن شده‌اند (که آیا این روش تفسیر برای قرآن مناسب و کارآمد است یا خیر و چه دلیل یا دلایلی باعث می‌شود که مفسر می‌بایست از این روش تفسیر استفاده کند یا نهی بهره‌گیری از آن مورد قبول تفسیر صحیح قرآن می‌باشد) آورده شده است. در بخش پنجم آسیب‌های هر روش بیان گردیده است بدین صورت که استفاده از هر کدام

از روش‌ها با محدودیت‌ها و خطاهایی روبه‌رو بوده است که با شناخت آن‌ها می‌توان اولاً از بهره‌گیری آن‌ها در تفسیر صحیح اجتناب نمود ثانیاً خطاهای دیگر تفاسیر تالیف شده در طول تاریخ تفسیر را بازشناسی و تحلیل کرد.

در پایان آرزوی نگارندگان آن است که این خدمت ناچیز در پیشگاه پروردگار، مورد قبول واقع شود، که رضای او موهبتی ما فوق موهبت‌هاست. همچنین مورد عنایت و پذیرش استادان بزرگوار و دانشجویان محترم رشته علوم قرآن و حدیث و تمامی طالبان علم و ادب و استادان فهم و درایت قرار گیرد. چون، آدمی از سهو و خطا برکنار نمی‌باشد، بالطبع در این مجموعه نکاستی‌ها و نقایصی وجود دارد که از دید فهم نگارنده به دور است. لذا استدعا دارد به شیوه کریمان در مقام رفع آن برآیند و نگارنده را نیز آگاه سازند. تا ان شاء الله در فرصتی دیگر برآسته و پربار گردد.